

Anna Panova

Předmětový infinitiv v češtině a ruštině s ohledem na výuku češtiny pro cizince

Předložená diplomová práce se věnuje srovnání českých a ruských sloves s infinitivní vazbou a na základě zjištěných rozdílů vyvozuje důsledky pro výuku těchto syntaktických konstrukcí pro ruský mluvící studenty.

Práce je rozdělena do tří částí. První, teoretická část se věnuje zejména popisu předmětu a infinitivu v češtině a ruštině podle ruských a českých mluvnic. Druhá, praktická část je jádrem celé práce. V této části jsou podrobně analyzovány vazby vybraného souboru sloves v češtině a ruštině a zjišťovány shody a rozdíly ve využití infinitivu a vedlejších vět se spojkami *aby* a *že*. Třetí část práce obsahuje cvičení na valenci sloves v češtině a ruštině, jež jsou založena na závěrech části předcházející.

Diplomantka v praktické části své práce vyšla ze seznamu českých sloves kontroly zpracovaného podle ČNK (Macurová, 2009) a velmi precizně přistoupila k hledání jejich ruských ekvivalentů. Při zkoumání užití těchto sloves s infinitivy a vedlejšími větami v obou jazycích ve velké míře využila slovníky a jazykové korpusy, zčásti je ilustrovala vlastními příklady. Výsledkem jsou přehledné tabulky, které ukazují shody a rozdíly ve vazbách českých a ruských ekvivalentů. Kladně hodnotím komentáře k jednotlivým slovesům, které následují pod tabulkami, i snahu o zobecnění provedené analýzy.

Problémem je, že pojetí kontroly v daném seznamu sloves zahrnuje jak předmětové, tak v menší míře i podmětové infinitivy. Ačkoli teorii kontroly je věnována podkapitola 1.8, diplomantka nikde explicitně nevysvětluje, jaký je vztah mezi kontrolou a předmětovým infinitivem. Tabulka 1 v části 2.1.1 obsahuje infinitivy vyjadřující jak předmět, tak i podmět řídicího slovesa, aniž by zde na to bylo výslovně poukázáno. Seznam sloves kontroly s podmětovým infinitivem se objevuje až v závěru práce (s. 65).

Část 2.2.1 je vystavěna na publikaci K. Svobody *Infinitiv v současné spisovné češtině* (1962), jež je dodnes nejpodrobnějším pojednáním na toto téma. Je škoda, že diplomantka více neusilovala o propojení tohoto cenného syntaktického popisu se současnými českými syntaxemi a omezila se jen na poznámku na s. 44, že „podobnou klasifikaci [jako Svoboda] uvádějí (...) M. Grepl, P. Karlík“. Obecně jsou odkazy na novější české mluvnic, jež se objevují i v seznamu literatury, jen sporadické: Grepl – Karlík, 1998 – s. 8, 44; Cvrček, 2010, Štícha, 2013 – s. 14.

V tabulce 2 jsou prohozeny nadpisy jednotlivých sloupců, do tabulky 3 obsahující předmětové infinitivy nepatří slovesa *lákat* a *vábit*, jejichž infinitiv je podmětový. V části 2.2.2 by se poznámka 2 měla věnovat slovesu *nelenit* (viz tabulka), neboť sloveso *nelenit se* má také podmětový infinitiv. Ačkoli oceňuji snahu o zobecňující souhrn v části 2.3, jsou zde dvě tvrzení, která vyžadují objasnění:

- 1) „[Česká i] ruská slovesa ve všech případech mají předmětnou vazbu s podstatným jménem v akuzativu, což zjednodušuje překlad z jednoho jazyka do druhého (s. 57) – platí to i pro slovesa jako *štitit se*, *bránit se*, *ponoukat* a mnoho dalších?
- 2) Podle autorky se předmětové vazby v češtině a ruštině s výjimkou čtyř sloves shodují, ačkoli tabulka 3 ukázala na řadu rozdílů mezi předmětovými infinitivy v obou jazycích.

Chtěla bych zdůraznit, že při zpracování jazykového materiálu diplomantka vykonala velký kus poctivé a dobře odvedené práce. V kontextu celé práce je ovšem škoda, že se jí nepodařilo dosáhnout větší obsahové koherence. Rovněž po jazykové stránce vykazuje text řadu nedostatků. Občas se objevují překlepy, jež jsou zřetelné zejména v anglickém názvu práce, místy chybí diakritika či se objevují chyby v interpunkci, zejména u těsných přívlastků. Znatelné jsou chyby ve slovosledu, především v postavení příklonek a u rozvitých shodných přívlastků (např. „při vytváření úloh založených na prozkoumaném v rámci praktické části materiálu“ – s. 18, „odpovídající jejich významu ruské varianty“ – s. 38). Objevují se také občasné morfologické chyby, v koncovkách podstatných jmen, ve tvarech zájmen *jejich* / *jejích*, *ji* / *jí*, tvarech zájmena *jenž*. Někdy jsou

nevhodně užity jmenné a adjektivní tvary trpných příčestí či jiné obraty (zejm. „za výjimkou toho“, „zdrojem dat posloužil korpus“). Tyto nedostatky bohužel snižují celkovou kvalitu práce.

Otázky k diskusi:

- 1) Jaký je vztah mezi kontrolou a předmětovými infinitivy?
- 2) Jaké typy mikrosituací podle Grepla – Karlíka (1998) sémanticky reprezentují valenční infinitivy?

S ohledem na výše uvedené **doporučuji** diplomovou práci k obhajobě a navrhuji klasifikaci „dobře“.

V Odoleně Vodě 30. 8. 2017

Mgr. Andrea Hudousková, Ph.D.